

ing. DINKO MOROVIC
Institut za oceanografiju i ribarstvo, Split

Stručni kadrovi u ribarstvu

Već duže vremena osjeća se potreba u stručnim kadrovima u našem morskom ribarstvu. Veliki privredni zamah, koji je zahvatio ovu granu, predviđa već u 1960. dovršenje preko 100 novih, velikih plovnih jedinica, a u daljnjem periodu od 5 godina još toliko. Isto tako predviđen je ne samo izlazak naših brodova na otvoreni Jadran nego na Mediteran i na Atlantik, na zapadne obale Afrike. Modernizacija ribarske flote i proširenje lovnog areala je jedini izlazak iz sadašnje situacije u kojoj se nalazi naše ribarstvo sa 20.000 tona godišnjeg ulova, a velikom potrebom industrije, budući 23 tvornice ribljih preradevina duž naše obale trebaju velike količine riblje sirovine.

Udruženje morskog ribarstva potaklo je i pitanje dobivanja stručnih kadrova, koji bi u budućnosti vodili naše morsko ribarstvo. Već je svima jasno, da onaj klasični ribolov neukog ribara ostaje samo kao jedan ostatak prošlosti. Male, priobalne mreže i brodice ostaju kao potrebni rekvizit u obalnom ribarenju, za snabdijevanje ribom manjih mjesta i ribarnica i pokrivanje lokalnih potreba, dok široka potrošnja i industrija traže nove načine. Kao što Grčka, Italija, Izrael, Poljska i druge, tako i naša zemlja mora da ide na široko more, na slobodni ocean u potragu za ribom. U tu svrhu već se izgrađuju i brodovi za tunolov na Atlantiku.

Problem stručnih kadrova u ribarstvu je dvojak. Jedno su kadrovi koje trebamo stvoriti odmah u 1960. i 1961. i ti će se za prve potrebe izgraditi putem jednogodišnjeg kursa. Međutim kasnije, dužim školovanjem kroz srednju i visoku školu treba da dobijemo spremne stručnjake za ovu veoma složenu granu.

Kad se razmatralo pitanje, radi izrade plana nastave za te kadrove, stalo se na stanovište, da se srednji kadrovi uzdignu putem jedne srednje ribarske škole, koja bi imala svoje središte u Zadru ili Splitu. Međutim što se tiče izgradnje kadrova s višom stručnom spremom, došlo se do zaključka da bi se isti osposobljavali na Poljoprivrednom fakultetu, kao što je to slučaj i u drugim zemljama, osim u Poljskoj i Japanu, koji imaju posebni ribarski fakultet. Kod nas to nije potrebno. Računa se, da bi u našim prilikama, uzevši u obzir sve republike, ali posebno NR Hrvatsku koja nosi 85% ribarstva, trebalo osposobiti u desetljeću 1961.-1971. oko 250 do 300 visoko kvalificiranih ribarstvenih stručnjaka, koji bi svoja mjesta zauzimali bilo kao stručnjaci u ribarstvenim zavodima i ustanovama, bilo kao referenti ribarstva u općinama, ili stručnjaci u većim zadrugama i poduzećima, bilo kao vođe ribolova na velikim ribarskim brodovima. Na japanskom tunolovcu »Bashu Maru 2«, od 70 članova posade 7 ih je sa ribarstvenim fakultetom.

Komisija koja proučava izradu plana nastave, ima vrlo teški i odgovorni zadatak. Ribarstvena je problematika specifična i dugo će trebati dok se usklade razna gledišta, jer problematika obuhvaća jednako i biologiju (primijenjenu) i tehniku i ekonomiku i administrativno upravnu granu. Bit će potrebno konzultirati razne naše stručnjake, a ovaj članak nema pretenzija na neke posebne stavove, nego samo da registriira pojavu o kojoj se raspravlja i informira našu javnost. Ako bi se prihvatila jedna solucija, da se pri Poljoprivrednom fakultetu formira smjer ribarstva, koji bi kroz 4 semestra (dvije zadnje godine) proučavao ribarstvo (slično kao što je stočarski ili ratarski smjer), onda bi se u takvom smjeru (ili odsjeku) učilo i slatkovodno ribarstvo skupa s morskim pa bi broj potrebnih kadrova u navedenom desetgodištu bio, ne više 250, nego znatno veći, jer su i u slatkovodnom ribarstvu potrebni stručni kadrovi s visokom stručnom spremom. Kod ovakve solucije studenti prve dvije godine slušali bi redovne opće predmete iz poljoprivrede, koji se danas predaju, a druge dvije godine specijalne predmete iz ribarstvene problematike. Gruba shema takvog smjera učenja bila bi:

III. godina studija (V. i VI. semestar)
(Naslovi predmeta samo su aproksimativni)

Anatomija i fiziologija riba
Sistematika riba
Osnovi ribarstvene biologije
Opća oceanografija
Opća limnologija
Ribarstvena statistika
Ribarstveno pravo, zakonodavstvo, zadrugarstvo
Historijat ribarstva
Ekonomika ribarstva

IV. Godina (VII. i VIII. semestar)

Ribolov na moru i vodama (tehnika ribolova svih vrsta i grana, kao što su koraćenje, plivarićenje, obalni ribolov, lagunarni, na rijekama i jezerima)

Navigacija
Ribarstvena meteorologija
Električni aparati u ribolovu (Echosounderi)
Praktikum iz tehnike morskog ribarstva (na brodovima i Institutu u Splitu)
Praktikum iz tehnike slatkovodnog ribarstva (na ribnjaku)
Školjarstvo, koraljarstvo, spužvarstvo
Slatkovodni pogoni (visinskih i šaranskih voda i t. d.)
Trgovina i promet ribom
Prerade ribe
Uprava i administracija.

Posebna komisija, koju bi uz Stručno udruženje morskog ribarstva sačinjavali i članovi Udruženja slatkovodnog ribarstva, kao i stručnjaci fakulteta i Instituta izradila bi posebni elaborat o nastavi ribarstva na Poljoprivrednom fakultetu. Možda, do formiranja takve komisije i razrade programa i rada prođe još vremena. Međutim, za stručnim kadrovima se osjeća velika potreba, pa će se makar u okviru jednog postdiplomskog studija svakako još u toku ove godine stvari pomaknuti s mrtve točke. Naši su stručnjaci stali na stanovište, da se predmet ribarstvo, u koliko do ove realizacije dođe, predaje na Poljoprivrednom fakultetu, pa bi taj fakultet stvarao kadrove iz ribarstva, dok bi se kadrovi za biološko oceanografske probleme dobivali od studenata Prirodoslovno matematičkog fakulteta.